

ΣΤΕ 106/2012

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Γ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 7 Απριλίου 2011, με την εξής σύνθεση: Γ. Σταυρόπουλος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Γ΄ Τμήματος, Α. Γκότσης, Ν. Μαρκουλάκης, Μ. Βηλαράς, Γ. Ποταμιάς, Σύμβουλοι, Μ. Πικραμένος, Μ. Σταματοπούλου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Δ. Τετράδη.

Για να δικάσει την από 9 Φεβρουαρίου 2011 αίτηση:

του .... .. , κατοίκου Κοζάνης, υποψηφίου Δημάρχου του συνδυασμού «.... ..», στον Δήμο, κατά τις εκλογές της 7ης/14ης Νοεμβρίου 2010, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Α. Παπακωνσταντίνου (Α.Μ. 25904), που τον διόρισε στο ακροατήριο,

κατά των: 1) .... , υποψηφίου δημάρχου και επικεφαλής του συνδυασμού «.....», στο Δήμο Βοΐου Κοζάνης, κατά τις εκλογές της 7ης/14ης Νοεμβρίου 2010, 2) ...., 3) ....., 4) ..... , 5) ..... (.....), υποψηφίων και ήδη εκλεγέντων Δημοτικών Συμβούλων με τον ως άνω συνδυασμό, οι οποίοι δεν παρέστησαν και 6) .... , κατοίκου Νεάπολης Κοζάνης, υποψηφίας και ήδη εκλεγμένης Δημάρχου του Δήμου Βοΐου Κοζάνης κατά κατά τις εκλογές της 7ης/14ης Νοεμβρίου 2010, η οποία παρέστη με τους δικηγόρους Σ. Μπαλατσούκα (Α.Μ. 389 Δ.Σ. Κοζάνης) και Ε. Σούκου (Α.Μ. 13510), που τους διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή ο αναιρεσείων επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 1/2011 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Κοζάνης.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Μ. Βηλαρά.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αναιρεσείοντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησε να γίνει η αίτηση και τους πληρεξούσιους της αναιρεσίβλητης που παρέστη, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (864645-6, 1176069, 1397501, 142331/2011 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 1/2011 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Κοζάνης, με την οποία: α) απορρίφθηκε ένσταση του ήδη αναιρεσείοντος, υποψηφίου Δημάρχου κατά τις εκλογές της 7ης και

14ης Νοεμβρίου 2010 στον Δήμο Βοΐου Νομού Κοζάνης, ως επικεφαλής του συνδυασμού «.....», αα) κατά της 187/2010 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης, όπως διορθώθηκε με την 191/2010 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου, με την οποία επικυρώθηκε το αποτέλεσμα των ως άνω εκλογών για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών στον προαναφερόμενο Δήμο και ανακηρύχθηκαν οι επιτυχόντες και επιλαχόντες συνδυασμοί καθώς και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέχθηκαν ως τακτικοί ή αναπληρωματικοί, και ββ) κατά των πέντε (5) πρώτων αναιρεσίβλητων, υποψηφίων και ήδη εκλεγέντων δημοτικών συμβούλων κατά τις ίδιες εκλογές στον Δήμο Βοΐου Νομού Κοζάνης με τον συνδυασμό «.....», με επικεφαλής τον πρώτο αναιρεσίβλητο ....., και β) έγινε δεκτή η υπέρ του πρώτου αναιρεσίβλητου και των υποψηφίων του συνδυασμού του παρέμβαση που άσκησε η έκτη (6η) αναιρεσίβλητη ....., η οποία εκλέχθηκε Δήμαρχος στον ως άνω Δήμο κατά τις εκλογές της 7ης και 14ης Νοεμβρίου 2010, ως επικεφαλής του συνδυασμού «.....».

3. Επειδή, νομίμως χωρεί η συζήτηση της υποθέσεως, παρά την απουσία των πέντε (5) πρώτων αναιρεσίβλητων ....., ..., ..., ... και ..... (.....) ....., εφόσον, όπως προκύπτει από τις 4019-23/17.3.2011 εκθέσεις επιδόσεως του δικαστικού επιμελητή του Πρωτοδικείου Κοζάνης Δημητρίου Ι. Ιωαννίδη επιδόθηκαν σ' αυτούς, νομότυπα και εμπρόθεσμα, αντίγραφα της υπό κρίση αιτήσεως και της πράξεως του Προέδρου του Τμήματος περί ορισμού Εισηγητή και δικασίμου (ΣτΕ 1500, 1035/2011).

4. Επειδή, στο άρθρο 53, παρ. 3, του π.δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12, παρ. 1, του Ν. 3900/2010 (ΦΕΚ 213 Α') ορίζεται ότι: «Η αίτηση αναιρέσεως επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο με συγκεκριμένους ισχυρισμούς που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου».

5. Επειδή, με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως τίθεται το νομικό ζήτημα της ακυρότητας ή μη των ψηφοδελτίων για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3852/2010, τα οποία δεν φέρουν καμία μονογραφή του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής ούτε δίπλα στον αριθμό του ψηφοδελτίου ούτε δίπλα στους σταυρούς προτιμήσεως, ή φέρουν μονογραφή δίπλα στους σταυρούς προτιμήσεως όχι όμως και δίπλα στον αριθμό του ψηφοδελτίου. Σχετικά με το ζήτημα αυτό ο αναιρεσείων επικαλείται αντίθεση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως, η οποία εθεώρησε έγκυρα τα ψηφοδέλτια με τις επίμαχες ελλείψεις που έλαβε σε τρία εκλογικά τμήματα ο προαναφερόμενος συνδυασμός «.....» με επικεφαλής τον πρώτο αναιρεσίβλητο, με τη νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ 1/2009 και 36/2008), σύμφωνα με την οποία, κατά τον αναιρεσείοντα, τα εν λόγω ψηφοδέλτια θα έπρεπε να θεωρηθούν άκυρα. Με τα δεδομένα αυτά, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως παραδεκτώς προβάλλεται, σύμφωνα με την ως άνω διάταξη του άρθρου 53, παρ. 3, του π.δ/τος 18/1989, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12, παρ. 1 του Ν. 3900/2010 και είναι εξεταστέος κατ' ουσίαν.

6. Επειδή, τα άρθρα 24 και 26 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87 Α') ρυθμίζουν τα της μορφής και του περιεχομένου των ψηφοδελτίων που χρησιμοποιούνται για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών, το δε άρθρο 27, που φέρει

τον τίτλο «Σταυροί προτίμησης» ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι: «1. Ο εκλογέας εκφράζει την προτίμησή του σε υποψήφιο συνδυασμού, σημειώνοντας στο ψηφοδέλτιο σταυρό παραπλεύρως το ονόματός του. 2. ... 5. Ο σταυρός προτίμησης σημειώνεται με στυλογράφο μαύρης κυανής απόχρωσης. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ο σταυρός θεωρείται ότι δεν είναι γραμμένος και η εγκυρότητα του ψηφοδελτίου ερευνάται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 28 του παρόντος. 6. ... 7. Εγγραφές ή διαγραφές δεν επιτρέπονται και αν γίνουν επιφέρουν ακυρότητα του ψηφοδελτίου». Περαιτέρω, στο άρθρο 28, με τον τίτλο «Άκυρα ψηφοδέλτια», ορίζονται τα εξής: «Εκτός από την περίπτωση ακυρότητας, που προβλέπεται στην παράγραφο 7 του προηγούμενου άρθρου, το ψηφοδέλτιο είναι άκυρο μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) Αν έχει σχήμα, διαστάσεις ή μορφή που διαφέρουν κατά τρόπο εμφανή από αυτά που ορίζει η παράγραφος 2 του άρθρου 24 ή η υπουργική απόφαση. β) Αν έχει τυπωθεί σε χαρτί ή με μελάνι που το χρώμα του διαφέρει, κατά τρόπο εμφανή, από αυτό που ορίζεται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 24. γ) Αν έχουν σημειωθεί σε οποιαδήποτε πλευρά του λέξεις, φράσεις, υπογραμμίσεις, στίγματα ή άλλα σημεία, εφόσον αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν με τρόπο εμφανή το απόρρητο της ψηφοφορίας. δ) Αν βρεθεί στο φάκελο με ένα ή περισσότερα άλλα έγκυρα ή άκυρα ψηφοδέλτια του ίδιου ή διαφορετικού συνδυασμού ή με λευκά και ε) Αν βρεθεί μέσα σε φάκελο, που δεν είναι σύμφωνος με τις ρυθμίσεις του άρθρου 46 Κ.Δ.Κ.». Τέλος, στο άρθρο 29 του ίδιου νόμου, που φέρει τον τίτλο «Εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών», ορίζεται ότι: «1. Οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου και του Κ.Δ.Κ. 2. Όπου στις διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών αναφέρεται ο νομάρχης, προκειμένου για τις δημοτικές εκλογές νοείται ο περιφερειάρχης».

7. Επειδή, εξάλλου, στο άρθρο 91, με τον τίτλο «Διαλογή ψήφων» του π.δ/τος 96/2007 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών» (ΦΕΚ 116 Α΄) ορίζεται ότι: «1. Μετά τα παραπάνω η εφορευτική επιτροπή προβαίνει στη διαλογή των ψήφων με τον εξής τρόπο: α) Ο Πρόεδρος της επιτροπής ή εκείνος που διευθύνει τις εργασίες της παίρνει από την κάλη ένα-ένα φάκελο, τον αποσφραγίζει ... β) κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο αριθμείται κατά τη σειρά εξαγωγής του από την κάλη και μονογράφεται από τον πρόεδρο της εφορευτικής επιτροπής ή εκείνον που διευθύνει τις εργασίες της, ο οποίος θέτει τη μονογραφή του και δίπλα από κάθε σταυρό προτίμησης που υπάρχει στο ψηφοδέλτιο. Ακολουθώντας, συμπληρώνει ολογράφως το συνολικό αριθμό σταυρών προτίμησης του ψηφοδελτίου. γ) στη συνέχεια σημειώνεται ο αριθμός του ψηφοδελτίου σε ειδικούς πίνακες, από τους οποίους ο ένας τηρείται για τους συνδυασμούς και ο άλλος για τους υποψηφίους των συνδυασμών ... 2. Αμέσως μόλις τελειώσει η διαλογή, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή εκείνος που διευθύνει τις εργασίες της τηλεγραφεί ή ανακοινώνει εγγράφως με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο αμέσως και χωρίς καμιά καθυστέρηση στον [περιφερειάρχη] της περιφέρειας που υπάγεται το εκλογικό τμήμα το αποτέλεσμα της διαλογής των ψήφων. Η ανακοίνωση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει: α) Τον ολικό αριθμό των εκλογέων που είναι γραμμένοι στο εκλογικό τμήμα. β) Τον ολικό αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν. γ) Τον αριθμό των ψηφοδελτίων που αναγνωρίστηκαν ως έγκυρα. δ) Τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων. ε) Τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και στ) Τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος. Στη συνέχεια γίνεται διαλογή των σταυρών προτίμησης που έχουν λάβει οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού και μόλις τελειώσει η διαλογή αυτή το αποτέλεσμα της ανακοινώνεται στον [περιφερειάρχη]. 3. ...». Τέλος, στα άρθρα 70, 72, 73 και 76

του ιδίου π.δ/τος 96/2007 προβλέπονται τα σχετικά με τη μορφή, το περιεχόμενο και τις ακυρότητες των σταυρών προτιμήσεως και των ψηφοδελτίων κατά τις βουλευτικές εκλογές, ειδικότερα δε στην παρ. 10, του άρθρου 72, με τον τίτλο «Περιεχόμενο ψηφοδελτίων ...» του εν λόγω π.δ/τος ορίζεται ότι: «10. Δεν λαμβάνεται υπόψη σταυρός προτίμησης, εάν ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή ο διευθύνων τις εργασίες στις δεν έχει μονογράψει στο ψηφοδέλτιο παραπλεύρως του σταυρού και δεν έχει αναγράψει στο ψηφοδέλτιο ολογράφως το συνολικό αριθμό σταυρών προτίμησης, που σημειώθηκαν σ' αυτό. Σ' αυτήν την περίπτωση το ψηφοδέλτιο προσμετράται υπέρ του συνδυασμού».

8. Επειδή, από τις παρατιθέμενες στις δύο προηγούμενες σκέψεις διατάξεις συνάγεται ότι ο Ν. 3852/2010, με το άρθρο 29, παρ. 1, αυτού παραπέμπει, για ανάλογη εφαρμογή μεταξύ άλλων, στις διατάξεις του άρθρου 91, παρ. 1, του π.δ/τος 96/2007 - με το οποίο κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών - που αφορούν τη διαλογή των ψήφων και την τήρηση των βιβλίων, πρακτικών και πινάκων (δεδομένου ότι για τα θέματα αυτά δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στον ως άνω Ν. 3852/2010), όχι όμως και στις διατάξεις των άρθρων 70, 72, 73 και 76 της νομοθεσίας αυτής, οι οποίες αφορούν τη μορφή και το περιεχόμενο που πρέπει να έχουν τα ψηφοδέλτια κατά τις βουλευτικές εκλογές, καθώς και τους λόγους ακυρότητας των σταυρών προτιμήσεως και των ψηφοδελτίων και στις οποίες περιλαμβάνεται η ως άνω διάταξη της παρ. 10, του άρθρου 72 του π.δ/τος 96/2007 που ορίζει ότι δεν λαμβάνεται υπόψη σταυρός προτιμήσεως εάν ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή ο διευθύνων τις εργασίες της δεν έχει μονογράψει στο ψηφοδέλτιο παραπλεύρως του σταυρού και δεν έχει αναγράψει στο ψηφοδέλτιο ολογράφως το συνολικό αριθμό των σταυρών προτιμήσεως που σημειώθηκαν σ' αυτό. Και τούτο διότι, τα θέματα αυτά της μορφής και του περιεχομένου των ψηφοδελτίων και των λόγων ακυρότητας των ψηφοδελτίων και των σταυρών προτιμήσεως ρυθμίζονται αποκλειστικά από τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 24, 26, 27 και 28 του ν. 3852/2010. Επομένως, στις δημοτικές εκλογές, σύμφωνα με το εφαρμοστέο και σ' αυτές, κατά τα προεκτεθέντα, άρθρο 91 του π.δ/τος 96/2007, ο πρόεδρος της εφορευτικής επιτροπής ή αυτός που διευθύνει τις εργασίες της, κατά το στάδιο διαλογής των ψήφων, απαιτείται, μεταξύ άλλων, να μονογράψει κάθε έγκυρο ψηφοδέλτιο κατά τη σειρά εξαγωγής του από την κάλπη και να θέσει τη μονογραφή του και δίπλα από κάθε σταυρό προτιμήσεως που υπάρχει στο ψηφοδέλτιο. Μόνη, όμως, η παράλειψη των προαναφερόμενων δύο ενεργειών ή της μιας από αυτές δεν επιφέρει την ακυρότητα του ψηφοδελτίου ή του σταυρού προτιμήσεως, αν η εν λόγω παράλειψη δεν συνδυάζεται με τη μη καταχώρηση των εν λόγω ψηφοδελτίων και σταυρών στα βιβλία διαλογής ψήφων και τα πρακτικά ψηφοφορίας (βλ. ΣτΕ 412/2008, 1795, 1678/2007, 3522/2003), των οποίων η τήρηση είναι υποχρεωτική προκειμένου να αποδεικνύονται αυτά που συμβαίνουν κατά τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας και η έκβασή της (βλ. ΣτΕ 1454/2008, ΑΕΔ 52/1995), και αν, γενικά, συνάγεται η γνησιότητα της εκλογής (ΣτΕ 1795/2007). Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από την αντιπαραβολή των διατάξεων του άρθρου 91 του π.δ/τος 96/2007 με τα άρθρα 26 έως 28 του Ν. 3852/2010, τα οποία, αφενός, στις περιπτώσεις ακυρότητας των ψηφοδελτίων και των σταυρών προτιμήσεως κατά τις δημοτικές εκλογές, τις οποίες απαριθμούν, δεν περιλαμβάνουν και την ακυρότητα για τη μη μονογραφή του ψηφοδελτίου και των σταυρών προτιμήσεως που έχουν σημειωθεί στο ψηφοδέλτιο, και, αφετέρου, δεν παραπέμπουν στα αντίστοιχα άρθρα 72, 73 και 76 του π.δ/τος 96/2007 (πρβλ. ΣτΕ 1795, 1678/2007).

9. Επειδή, στην υπό κρίση περίπτωση, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, κατά τις εκλογές της 7.11.2010 για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών στον Δήμο Βοΐου Νομού Κοζάνης, έλαβαν μέρος, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι συνδυασμοί: α) Ο συνδυασμός «.....», με επικεφαλής την έκτη αναιρεσίβλητη ....., ο οποίος έλαβε 4.873 ψήφους επί συνόλου 16.549 εγκύρων ψηφοδελτίων, β) ο συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον πρώτο αναιρεσίβλητο ....., ο οποίος έλαβε 4.812 ψήφους και γ) ο συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον αναιρεσιόοντα ....., ο οποίος έλαβε 4.731 ψήφους. Με βάση τα αποτελέσματα αυτά, ο συνδυασμός με επικεφαλής τον αναιρεσιόοντα αποκλείστηκε από τις επαναληπτικές εκλογές της 14.11.2010 στις οποίες έλαβαν μέρος οι, δύο λοιποί ως άνω συνδυασμοί και κατά τις οποίες επιτυχών αναδείχθηκε ο συνδυασμός «.....» με επικεφαλής την έκτη αναιρεσίβλητη και ήδη Δήμαρχο του Δήμου Βοΐου Νομού Κοζάνης. Με την 187/2010 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κοζάνης και τη διορθωτική αυτής 191/2010 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου επικυρώθηκε το αποτέλεσμα των ως άνω εκλογών και ανακηρύχθηκαν οι επιτυχόντες και επιλαχόντες συνδυασμοί και οι υποψήφιοι κάθε συνδυασμού που εκλέχθηκαν ως τακτικοί και αναπληρωματικοί. Κατά των αποφάσεων αυτών, ο ήδη αναιρεσιόων άσκησε ένσταση ενώπιον του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Κοζάνης, με την οποία, μεταξύ άλλων, ζήτησε: α) να ανακηρυχθεί ο συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον ίδιο, ως πρώτος επιλαχών κατά τις εκλογές της 7.11.2010 στον Δήμο Βοΐου, με 4.743 ψήφους έναντι 4.274 ψήφων του συνδυασμού «.....», με επικεφαλής των πρώτο αναιρεσίβλητο ....., αφού κηρυχθούν άκυρα, μεταξύ άλλων, 425 ψηφοδέλτια, δηλαδή το σύνολο των ψηφοδελτίων που έλαβε ο τελευταίος αυτός συνδυασμός σε τρία (3) εκλογικά τμήματα και, συγκεκριμένα, 179 ψηφοδέλτια του 51ου εκλογικού τμήματος Σιάτιστας, τα οποία δεν φέρουν καμία μονογραφή του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής ούτε δίπλα στην αρίθμηση του ψηφοδελτίου ούτε δίπλα σε κάθε σταυρό προτιμήσεως υπέρ των υποψηφίων καθώς και 79 ψηφοδέλτια του 3ου εκλογικού τμήματος Γαλατινής και 167 ψηφοδέλτια του 54ου εκλογικού τμήματος Σιάτιστας, τα οποία δεν φέρουν μονογραφή του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής δίπλα στον αριθμό κάθε ψηφοδελτίου και β) να ακυρωθεί η επαναληπτική εκλογή της 14.11.2011 στο Δήμο Βοΐου και να επαναληφθεί εκ νέου, ενόψει του κατά τα προβαλλόμενα με την ένσταση ορθού συσχετισμού εκλογικών δυνάμεων, μεταξύ των συνδυασμών «.....», με επικεφαλής του αναιρεσιόοντα και «.....», με επικεφαλής την έκτη αναιρεσίβλητη ....., η οποία με παρέμβασή της υπέρ του κύρους του εκλογικού αποτελέσματος και υπέρ του πρώτου αναιρεσίβλητου ....., ως επικεφαλής του συνδυασμού «.....», ζήτησε την απόρριψη της ενστάσεως του αναιρεσιόοντος. Προς απόδειξη των ισχυρισμών της ενστάσεώς του, ο αναιρεσιόων επικαλέστηκε τη νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ) σχετικά με την ερμηνεία του προαναφερόμενου άρθρου 72, παρ. 10, του π.δ/τος 96/2007 (ΑΕΔ 1/2009 και 36/2008), κατά την οποία σταυρός προτιμήσεως που υπάρχει δίπλα στο όνομα υποψηφίου είναι απολύτως άκυρος και δεν προσμετράται υπέρ αυτού, όχι μόνο όταν ελλείπουν και οι δύο προϋποθέσεις που τάσσει η επίμαχη διάταξη αλλά και όταν ελλείπει η μία μόνο από αυτές, δηλαδή όταν είτε δεν έχει τεθεί δίπλα στο σταυρό προτιμήσεως η μονογραφή του δικαστικού αντιπροσώπου είτε δεν έχει αναγραφεί στο ψηφοδέλτιο ο συνολικός αριθμός των σταυρών προτιμήσεως.

Ειδικότερα, αναιρεσιόων προέβαλε ότι: α) οι ως άνω κρίσεις του ΑΕΔ ισχύουν, *mutatis mutandis* και κατά μείζονα λόγο, σε περίπτωση πλήρους απουσίας οποιασδήποτε μονογραφής του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής τόσο στην αρίθμηση του ψηφοδελτίου όσο και στους σταυρούς προτιμήσεως που έχουν σημειωθεί σ' αυτό, όπως συνέβη στα 179 ψηφοδέλτια του συνδυασμού «.....»

στο 51ο εκλογικό τμήμα Σιάτιστας, β) κανένας λόγος δεν συντρέχει που να δικαιολογεί διαφορετική αντιμετώπιση της εγκυρότητας των σταυρών προτιμήσεως από τη μία πλευρά και του ψηφοδέλιου από την άλλη, ούτε είναι επιτρεπτή η διαφορετική αντιμετώπιση των ιδίων ζητημάτων μεταξύ των βουλευτικών εκλογών, αφενός, και των δημοτικών εκλογών, αφετέρου, γ) η απουσία οποιασδήποτε μονογραφής του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής στα προαναφερόμενα 179 ψηφοδέλτια δημιουργεί σοβαρές υπόνοιες για τη γνησιότητά τους, αφού είναι αμφίβολο αν τα επίμαχα ψηφοδέλτια ταυτίζονται με εκείνα τα οποία εξήλθαν από την κάλη στο 51ο εκλογικό τμήμα Σιάτιστας και δ) την έλλειψη της μονογραφής, είτε του ψηφοδέλιου είτε των σταυρών προτιμήσεως, δεν αναπληρώνει η καταχώριση των ψηφοδελτίων και των σταυρών προτιμήσεως στα βιβλία διαλογής ψήφων και στα πρακτικά της ψηφοφορίας. Τους ισχυρισμούς αυτούς απέρριψε η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση με την αιτιολογία ότι: α) Μόνη η παράλειψη μονογραφής των ψηφοδελτίων ή/και των σταυρών προτιμήσεως που σημειώθηκαν σε αυτά δεν επιδρά στο κύρος τους, δεδομένου ότι η πλημμέλεια αυτή αναπληρώνεται από τα βιβλία της εκλογικής νομοθεσίας που τηρήθηκαν από τις οικείες εφορευτικές επιτροπές και στα τρία προαναφερόμενα εκλογικά τμήματα δηλαδή το βιβλίο πρακτικών και το βιβλίο διαλογής ψήφων, τα οποία έχουν αποδεικτική δύναμη δημοσίου εγγράφου σε ό,τι αφορά το περιεχόμενό τους, καθώς δεν προσεβλήθησαν ως πλαστά, και στα οποία τα επίμαχα ψηφοδέλτια και οι σταυροί προτιμήσεως έχουν καταχωρισθεί νομίμως και προσηκόντως, χωρίς ξέσματα και διαγραφές, β) ο ισχυρισμός του ενισταμένου, κατά τον οποίο την ακυρότητα των ψηφοδελτίων των επίμαχων εκλογικών τμημάτων ενισχύει η προαναφερόμενη νομολογία του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου ως προς την έννοια της διατάξεως του άρθρου 72, παρ. 10, του π.δ/τος 96/2007 που αφορά τους σταυρούς προτιμήσεως στα ψηφοδέλτια των βουλευτικών εκλογών, είναι απορριπτός προεχόντως ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη νομική προϋπόθεση, δοθέντος ότι η νομολογία αυτή δεν εφαρμόζεται αναλογικά στις εκλογές για την ανάδειξη των δημοτικών αρχών, στις οποίες τα σχετικά με τους λόγους ακυρότητας των ψηφοδελτίων και των σταυρών προτιμήσεως ζητήματα ρυθμίζονται αποκλειστικά από τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 24, 27 και 28 του Ν. 3852/2010 και γ) ο ειδικότερος ισχυρισμός του ενισταμένου σχετικά με την αμφισβήτηση της ταυτότητας των 179 ψηφοδελτίων του 51ου εκλογικού τμήματος Σιάτιστας δεν ευσταθεί αφού, πρώτον, όλα τα ψηφοδέλτια αυτά φέρουν χειρόγραφη αρίθμηση καθώς και χειρόγραφη σημείωση, ολογράφως και με τον ίδιο και μη αμφισβητούμενο γραφικό χαρακτήρα σε όλα τα ψηφοδέλτια, του αριθμού των σταυρών προτιμήσεως ξεχωριστά σε κάθε μία από τις τρεις ενότητες υποψηφίων συμβούλων, δεύτερον, το βιβλίο πρακτικών και το βιβλίο διαλογής ψήφων, στο οποίο έχουν καταχωρισθεί κατ' αύξοντα αριθμό τα προσβαλλόμενα ψηφοδέλτια και οι σταυροί προτιμήσεως δεν έχουν προσβληθεί και πλαστά και, τρίτον, ο ενιστάμενος δεν προέβαλε με την ένστασή του ευθέως και με συγκεκριμένους ισχυρισμούς ότι τα επίμαχα 179 ψηφοδέλτια αποτελούν προϊόν νοθείας, ούτε ζήτησε από την αρμόδια εισαγγελική αρχή την άσκηση ποινικής διώξεως κατά προσώπων (γνωστών ή αγνώστων) τα οποία προέβησαν σε νοθεία του εκλογικού αποτελέσματος στο εν λόγω εκλογικό τμήμα. Η κρίση αυτή της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως είναι, ενόψει των όσων έχουν εκτεθεί στην όγδοη σκέψη της παρούσης αποφάσεως ως προς την έννοια των εφαρμοστέων επί του προκειμένου διατάξεων, νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη και, συνεπώς, ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτός ως αβάσιμος. Περαιτέρω, απαραδέκτως ο αναιρεσείων προβάλλει με το δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως και στα πλαίσια του εξεταζόμενου λόγω αναιρέσεως, ότι αμφισβητεί την ταυτότητα και γνησιότητα των ψηφοδελτίων αλλά και των οικείων βιβλίων στα προαναφερόμενα τρία εκλογικά τμήματα, επιχειρώντας με τον τρόπο αυτό να πλήξει

τη σχετική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς το περιεχόμενο των δημοσίων εγγράφων αυτών, το οποίο μόνο με τη διαδικασία προσβολής τους ως πλαστών μπορεί να αμφισβητηθεί και όχι με αφηγηματικό τρόπο στο δικόγραφο της υπό κρίση αιτήσεως.

10. Επειδή, στο Σύνταγμα 1975, η διάταξη του άρθρου 95, παρ. 1, περίπτ. β), προέβλεπε ότι στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκει η μετά από αίτηση αναίρεση «των τελεσίδικων αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων ...», ενώ, η ίδια διάταξη, όπως ισχύει μετά τη συνταγματική αναθεώρηση με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, ορίζει ότι στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας ανήκει η μετά από αίτηση αναίρεση «τελεσίδικων αποφάσεων των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, όπως νόμος ορίζει». Με τη συνταγματική αυτή διάταξη κατοχυρώνεται η αναιρετική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, περαιτέρω, όμως, επιτρέπεται στον κοινό νομοθέτη, ενόψει μάλιστα και των ορισμών της παρ. 4, του άρθρου 95 του Συντάγματος, να σταθμίζει το γενικότερο συμφέρον της Δικαιοσύνης και, ενεργώντας με βάση αντικειμενικά και απρόσωπα κριτήρια, είτε να εξαιρεί από την υπαγωγή στο ένδικο μέσο της αιτήσεως αναιρέσεως τις τελεσίδικες αποφάσεις των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων που εκδίδονται επί ορισμένων κατηγοριών υποθέσεων, είτε να διαμορφώνει τις δικονομικές προϋποθέσεις ασκήσεως του ενδίκου αυτού μέσου κατά τρόπο που να συμβάλλει στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη δικαστική προστασία από το Συμβούλιο της Επικρατείας επί των σχετικών διαφορών (βλ. ΣΤΕ 120/2004, πρβλ. ΣΤΕ 1913/2010, 2639/2007, 491/2006, 4134, 3937/2000 Ολομ.).

11. Επειδή, με την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 53, παρ. 3, του π.δ/τος 18/1989, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή της με το άρθρο 12, παρ. 1, του Ν. 3900/2010, ο νομοθέτης απέβλεπε στην αποσυμφόρηση του Συμβουλίου της Επικρατείας από τον υπερβολικά μεγάλο αριθμό αιτήσεων αναιρέσεως που δεν θέτουν σημαντικά νομικά ζητήματα, έτσι ώστε να εξυπηρετηθεί ο προορισμός αυτού ως Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου και να επιτευχθεί μεγαλύτερη ταχύτητα και αποτελεσματικότητα στην απονομή της διοικητικής δικαιοσύνης σε υποθέσεις που θέτουν σοβαρά νομικά ζητήματα. Προς το σκοπό αυτό, με την επίμαχη διάταξη, ο νομοθέτης προέκρινε, αντί του πλήρους αποκλεισμού του αναιρετικού ελέγχου σε συγκεκριμένες κατηγορίες υποθέσεων, το νομοθετικό περιορισμό, επί τη βάση ενός αντικειμενικού κριτηρίου, των λόγων παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως. Ενόψει δε του ότι βασικός σκοπός του Δικαστηρίου είναι η ενότητα της νομολογίας του και, γενικότερα, η ενότητα του δικαίου στο πεδίο της διοικητικής δικαιοσύνης, το ένδικο μέσο της αιτήσεως αναιρέσεως είναι παραδεκτό μόνον όταν ο αναιρεσίωvus τεκμηριώσει, με ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο, είτε ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας σε καθένα από τα προς επίλυση αγόμενα ενώπιον του Δικαστηρίου νομικά ζητήματα, είτε ότι υπάρχει αντίθεση της αναιρεσιβαλλόμενης αποφάσεως προς την ήδη υπάρχουσα επί των νομικών αυτών ζητημάτων νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου ή προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Απεναντίας, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, η μη τήρηση των τασσόμενων από αυτή δικονομικών προϋποθέσεων παραδεκτού, ως προς όλους ή ως προς ορισμένους από τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως που θέτουν νομικά ζητήματα υπό την προεκτεθείσα έννοια, συνεπάγεται, αντίστοιχα, την ολική ή μερική απόρριψη της ασκηθείσας αιτήσεως αναιρέσεως ως απαράδεκτης. Ανακουφίζοντας το Συμβούλιο της Επικρατείας από την υφιστάμενη οριακή για τη λειτουργία του κατάσταση υπερφόρτωσης, η οποία ναρκοθετεί το κράτος δικαίου και αποδυναμώνει την ουσιαστική πραγμάτωση των συνταγματικών δικαιωμάτων των

πολιτών, αλλά και αποθαρρύνοντας την άσκηση αιτήσεων αναιρέσεως που δεν επιδιώκουν την επίλυση σοβαρών νομικών ζητημάτων αλλά έχουν ως αποκλειστικό ή κύριο σκοπό την καθυστέρηση εκπληρώσεως νόμιμων υποχρεώσεων από τους αναιρεσιόντες, η επίμαχη ρύθμιση, όπως εκτίθεται στη σχετική αιτιολογική έκθεση, αποβλέπει στην παροχή δυνατότητας στο Συμβούλιο της Επικρατείας να ασκήσει αποτελεσματικά τις συνταγματικές του αρμοδιότητες ως ανωτάτου δικαστηρίου στις περιπτώσεις που κατ' εξοχήν επιβάλλεται, τυχόν δε σοβαρά ζητήματα τα οποία, ανεξάρτητα από τις ως άνω δικονομικές προϋποθέσεις παραδεκτού ενδείκνυται να αχθούν προς κρίση ενώπιόν του, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αιτήσεως αναιρέσεως υπέρ του νόμου κατά τις σχετικές διατάξεις, οι οποίες δεν θίγονται και εξακολουθούν να ισχύουν. Με το περιεχόμενο αυτό, η κρινόμενη διάταξη δεν αντίκειται στα άρθρα 20, παρ. 1 και 95, παρ. 1, περίπτ. β), του Συντάγματος και στα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4.11.1950 και κυρώθηκε με το Ν.Δ. 53/1974 (ΦΕΚ 256 Α') (πρβλ. ΣΤΕ 2639/2007, 491/2006, 4134/2000 Ολομ., ΕΔΔΑ Brualla Gomez de la Torre/Spain, Απόφ. Της 19.12.1997), τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

12. Επειδή, στην υπό κρίση περίπτωση, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι με την ένστασή του ο ήδη αναιρεσιών είχε ακόμη ζητήσει: α) να κηρυχθούν άκυρα 113 ψηφοδέλτια τα οποία έλαβε ο συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον πρώτο αναιρεσίβλητο, στα λοιπά εκλογικά τμήματα του Δήμου Βοΐου (καθώς και 11 ψηφοδέλτια του ίδιου συνδυασμού που συμπεριλαμβάνονται στα μνημονευόμενα στην ένατη σκέψη 425 ψηφοδέλτια, δηλ. συνολικά 124 ψηφοδέλτια), για το λόγο ότι φέρουν διάφορα διακριτικά γνωρίσματα (όπως υπερβολικά άτεχνους ή κακότεχνους σταυρούς, στίγματα, κουκίδες, σκισίματα, γραμμές κ.λπ.) που παραβιάζουν τη μυστικότητα της ψηφοφορίας και β) να αναγνωρισθούν ως έγκυρα 12 ψηφοδέλτια που ο συνδυασμός «.....», με επικεφαλής τον αναιρεσιόντα έλαβε σε διάφορα εκλογικά τμήματα του Δήμου Βοΐου και εσφαλμένα θεωρήθηκαν άκυρα από τις οικείες εφορευτικές επιτροπές. Το δικάσαν δικαστήριο, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση απέρριψε ως αβάσιμη την ένσταση για 63 από τα ως άνω 124 ψηφοδέλτια, ενώ για τα λοιπά 61 προσβαλλόμενα ψηφοδέλτια (από τα οποία 49 φερόμενα ως άκυρα ψηφοδέλτια του συνδυασμού του πρώτου αναιρεσίβλητου και 12 φερόμενα ως έγκυρα ψηφοδέλτια του συνδυασμού του αναιρεσιόντος) έκρινε ότι παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση των λόγων της ενστάσεως σχετικά με το κύρος τους, δοθέντος ότι οι προβαλλόμενοι ως προς τα ψηφοδέλτια αυτά λόγοι, και βάσιμοι υποτιθέμενοι, δεν θα μπορούσαν να ανατρέψουν τη διαφορά ψήφων υπέρ του συνδυασμού με επικεφαλής τον πρώτο αναιρεσίβλητο (4812-4731= 81 ψήφοι) και, συνεπώς, να οδηγήσουν σε μεταβολή του εκλογικού αποτελέσματος.

13. Επειδή, ο αναιρεσιών προβάλλει ότι με ανεπαρκή και πλημμελή αιτιολογία και κατά παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εθεώρησε έγκυρα ορισμένα (63) ψηφοδέλτια του συνδυασμού με επικεφαλής τον πρώτον αναιρεσίβλητο, μολοντί, κατά τον αναιρεσιόντα, τα επίμαχα ψηφοδέλτια έφεραν διάφορα διακριτικά γνωρίσματα που παραβιάζουν τη μυστικότητα της ψηφοφορίας, έσφαλε δε, κατόπιν αυτού, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση απορρίπτοντας ως αλυσιτελή την εξέταση των υπολοίπων 61 (49+12) ψηφοδελτίων, με την αιτιολογία ότι δεν μπορεί να οδηγήσει σε ανατροπή του εκλογικού αποτελέσματος υπέρ του αναιρεσιόντος. Ο λόγος, όμως, αναιρέσεως αυτός, με τον οποίο αμφισβητείται η επάρκεια της αιτιολογίας της κρίσεως του δικάσαντος δικαστηρίου επί του ουσιαστικού ζητήματος που σχετίζεται με την ύπαρξη ή

ανυπαρξία επί των ψηφοδελτίων διακριτικών γνωρισμάτων που παραβιάζουν ή μη τη μυστικότητα της ψηφοφορίας, δεν θέτει ενώπιον του Δικαστηρίου νομικό ζήτημα ως προς το οποίο συντρέχουν οι δικονομικές προϋποθέσεις παραδεκτού που τάσσει η προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 53, παρ. 3, του π.δ/τος 18/1989, όπως ήδη έχει αντικατασταθεί και ισχύει, και, κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απaráδεκτος.

14. Επειδή, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στις προηγούμενες σκέψεις, η υπό κρίση αίτηση είναι, στο σύνολό της, απορριπτέα.

Δια ταύτα

Απορρίπτει την υπό κρίση αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στον αιτούντα τη δικαστική δαπάνη της έκτης (6ης) αναιρεσίβλητης ....., η οποία ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 10 Μαΐου 2011.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος
Γραμματέας
Γ. Σταυρόπουλος
Τετράδη

Η

Δ.

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 12ης Ιανουαρίου 2012.

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος
Τμήματος
Δ. Πετρούλιας
Τετράδη

Η Γραμματέας του Γ'

Δ.

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα, ...

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος
Τμήματος

Η Γραμματέας του Γ'

Ε.Φ.